

Minhauzeniskais Jānis

Mūsu tautai vislatviskākais vārds ir Jānis. Gunnars Treimanis grāmatā *Vārdu noslēpumi* raksta, ka šī vārda valkātājiem esot tik daudz dažādu rakstura iezīmju, ka tos var salikt 5 grupās. Vīrišķīgais Jānis - iejūtīgs kolēģis, ciens un mīl savu darbu, tomēr... bieži izstrādā tādus gājienus, par kuriem grūti spriest - kāpēc? Jānis var būt arī jūtīgais, maigais un kautrīgais sapņotājs. Trešā tipa Jānis ir baudītājs, pašapzinīgs un triviāls dzīves dimdinātājs, tukšnieks. Ceturtais Jānis ir sarežģītības un daudzplāksņainības paraugs, savukārt piektais esot mīkstmīesis un *caplaks*.

Jānis PAUCĪTIS savā dzīves skrējienā savācis no visiem tipiem pa drusku. Latvisko vārdu un vīrišķīgumu mantojis no tēva un vectēva. Limbažos mīt jau septiņi Paucīši paaudze, un šai pilsētā Jānis griebtu dzīvot vienmēr, jo pats atzīst: - *Te ir manas mājas - katrs otrs pretimnācējs sveicina mani vai es vēlu kādam labu dienu!*

Viņa vienaudži Jāņa Paucīša personu saista ar sarkanbaltsarkanā karoga uzvilšanu partijas komitejas jūmta mastā. - *Tā bija liela uzdrīkstēšanās. Karogu šuvām seši - no tiem trīs Paucīši, izkāram ar Ojāru Vītiņu un abi tikām notiesāti. Pēc sešiem gadiem Limbažos es atkal rokās turēju Latvijas brīvvalsts karogu, tikai tad jau folkloras festivāla «Baltica» gājiena priekšgalā - atceroties 1982. gada un vēlākus notikumus, teic Jānis.*

Ja runā par naudas pelnīšanu un darba darīšanu, tad grūti uzskaitīt visas iemaņas un amatus, ko Jānis prot un dara. Bērniecībā viņš apguvis lauku darbu noslēpumus: - *Tolaik jau visu darīja ar zirgiem, traktoru nebija tik daudz, un es, mazs puika, sēdēju uz grābmašīnas un guboju sienu. Jaunībā Jānis Alojā bija izslavēts pavārs, pēc tam Limbažu MRS - traktorists, tad desu meistars, vēlāk Rīgā mūziķa Gunāra Meiera krodziņā - pavārs, direktors un pasākumu organizators. Pārdomājot savas amata prasmes, Jānis atzīst: - *Sobrīd man liekas, ka vislabāk tomēr patika taisīt desas. Var jau būt tālab, ka šodien es sev veikalā desu nevaru nopirkt. Ne jau tāpēc, ka naudas nebūtu, bet kas tās par desām - ķīmiska procesa veidojums. Agrāk gaļu 24 vai pat 48 stundas nostādināja un tikai tad mala, pievienoja garšvielas un pildīja. Tagad dzen apjomu... Tomēr, ja padomā, nekad neesmu darījis tikai vienu darbu. Pa dienu ar traktoru vilku baļķus, brīvdienās klāju viesību galdas, darbdienās cepu karbonādes, bet svētkos vadīju atrakcijas.**

Nenoliedzami, Jāni Paucīti var saukt par sapņotāju, arī dimdinātāju, un te lieti noder darbošanās Ausekļa Limbažu teātrī. 25 gadus at-

- Kad apkārt jautrība un prieks, arī pats topi gaišāks, labāks un pat lielāks savā dvēselē, - saka Jānis Paucītis

veidoti desmitiem tēlu, katrā parādīties kaut kas no paša rakstura īpašībām - palaidnieks Artis izrādē *Aijā zīdū bērns kā lācis*, naivais Čāpiņš Jānis lugā *Kā Bagātā Čāpiņa dēls precējās*, pasaules ceļu gājējs Monvīds *Pasaulīt, tu ļaužu ēka*, slinkais Ješka *Zaļos...* - *Ja man piedāvā lomu, es nekad neesmu atteicies. Kaut sīks tēls, tomēr var atrast ko interesantu un savdabīgu. Lielāko gandarījumu deva *Hermaņa loma un spēle kopā ar Mariņu Kuzminu izrādē «Zemes nodoklis». Tur ir smieklī, skumjas, pārsteidzošas situācijas. Šim tēlam man nācies pašam meklēt tik daudz līdzības ar sevi - traģiskumu, naivumu, maigumu un skarbumu. Mūsu teātrī režisors bieži saka: „Meklē pats!”, un tas lieliski atbilst fantāzijai.**

Teātra spēle Jāni uzcēla uz masu pašākumu vadītāja postamenta. - *Gadatirgos pelnījām teātrī naidu, vadot loterijas, izsoles. Man labi padēvās *Ēda loma. Teātra izrādēs gan šo lomu iedod Žurinjūrim! Pēc tam bija salaveciņu tūre. Mēs bijām vesels bars jauno aktieru, kas Jaungada nakši steidzāmies pie eglītes pasniegt dāvanas un pēc tam ātri noraut bārdu, lai kopā ar ģimeni paspētu pusnaktī šampanieša glāzi pacelt, vēlot daudz laimes.**

Esmu nonēšājis piecus īpaši sūtos vecīs a tēpus - vienu var valkāt trīs, četrus gadus. Pēdējais gan noplīsa ātrāk, jo bija jāvelk Līgo vakarā. Kad ar to jābrīnien papļavu, kad tas jāklāj zem pāparden krūma, tad pašis aprotiet, plīst... - smeja Jānis.

Pāparden ziedu Jānim nav izdevies atrast, kāds to ātrāk esot noplūcis. Tāpat arī pie bagātības nav tikts, līdzīgi romantiķim fantāstam Minhauzenam, ar kuru Jānis ir kā viens veselums. Pirmie šo līdzību ieraudzīja Limbažu muzeja darbinieki. Tagad Latvijā Minhauzenu ir ne viens vien, bet Jānis ir pirmais un arī vienīgais, kurš prot jāt ar zirgu. - *Man patīk būt darbošanās centrā, patīk virpulis, kustība, ātrums. Minhauzena tēlā bieži vien ātri jāizdomā brīnums te un tagad, lai publi-*

kai jautri, lai nav mīkšana. Kas tie par svētkiem, kur tikai ēd un dzer?! Apgalvojumam, ka tiem, kas izklaidē citus, pašiem svētku nav, Jānis Paucītis nepiekrīt: - Kad apkārt jautrība un prieks, arī pats topi gaišāks, labāks un pat lielāks savā dvēselē.

Reizēm ikdienā šķiet, ka Jāņa domas skrien pa priekšu darbībai un nav laika visu izdarīt kā nākas. Sagāžas viņa meistrotās dekorācijas, aizmirstas izrādes rekvizīti, tālab Ausekļa Limbažu teātrī Jāņa neveiksmes un likstas raksturo režisora teiciens: - *Es jau zināju, ka tā būs! Tomēr visi, redzot Teātra mājā ienākam Jāni, allaž priecājas - būs anekdotes, būs dziesmas nepareizā meldiņā, būs dzīvesprieks un jautrība. Arī sava vārda svētkos Jānis allaž atradis ko jautru un interesantu: - Reiz Jāņu dienā uz derībām izgāju cauri Limbažiem biežajā Salaveča tērpā, citu gadu astoņtūru pirts karšēšanās telpas vidū pirts slotu švīkstojas takī dejuju valsī.*

Priecīgus svētkus vēlot, gribas cerēt, ka Jānis Paucītis būs starp tiem sarežģītājiem un daudzplāksņainajiem, „kuri iziet garu jo garu nobriešanas ceļu. Iesāk ar naivu artistiskumu, brāvēru, kā arī nereti ir anarhisti - runā visiem pretī, lai nezaudētu individualitāti. Pa likumotiem ceļiem sasniedz istu spēka atraisītību”. (No G. Treimaņa grāmatas *Vārdu noslēpumi*.)

Intas KALNIŅAS
teksts un foto